Climate Leadership Coalitionin lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle koskien maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa (MISU) VNS 7/2022

18.10.2022

Kiitämme mahdollisuudesta lausua koskien hallituksen selontekoa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta. Maankäyttöön kohdistuu nyt entistä useammanlaisia paineita: maankäyttö rakentamiseen, maatalouden ja metsäteollisuuden tarpeisiin kohtaa tarpeet biodiversiteetin suojelulle, laajenevalle energiainfrastruktuurille sekä nielujen kasvattamiselle. Useita viimeaikaisia energiaan, ilmastoon ja maankäyttöön liittyviä suunnitelmia, kuten teollisuuden ilmastotiekarttoja, on kritisoitu siitä, että niissä biomassaa käytetään liikaa suhteessa kokonaisuuteen. Jotta tämä riski vältetään ja biomassojen käytöstä eri tarkoituksiin syntyy yhteinen kuva, tulee maankäytön kokonaisuutta tarkastella holistisesti. Tämä ilmastosuunnitelma tarjoaa kokonaisuuteen hyvän työkalun, mutta suosittelemme että ilmastosuunnitelmaa tarkastellaan myös suhteessa biotalousstrategiaan. Jatkossa näiden strategioiden tulee muodostaa yhtenäinen holistinen kuva Suomen maankäytön kokonaisuudesta huomioiden myös huoltovarmuuden näkökulman. Maankäyttösektorin erityspiirteiden sekä raportointiin liittyvien epävarmuuksien ja kehitystyön huomioiminen ovat olennaisia osia tarkoituksenmukaisen suunnitelman jatkotyöstössä.

Viimeaikaisten nielukehitysten valossa, haluaisimme korostaa hiilinielujen tärkeää roolia osana Suomen ilmastotavoitteiden asettelua. Maankäyttösektorin rooli ilmastokysymyksissä on viime aikoina vain korostunut, ja hiilinielujen kasvattaminen on välttämätön ilmastotoimi. Suomalaisen ilmastopolitiikan yleisen linjan tulee tukea teollisuuden kehitystä kohti hiilinegatiivisuutta. Tässä koko maankäyttösektori on keskeisessä roolissa.

Tausta

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) kattaa maatalousmaan, metsätalousmaan sekä muun maankäytön ilmastotoimet Suomessa. Suomen maa-alasta noin 7 prosenttia on maatalousmaata ja 86 prosenttia metsätalousmaata. Suunnitelman päätavoite on kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti edistää päästöjen vähentämistä, vahvistaa nieluja sekä lisätä ilmastonmuutokseen sopeutumista koko maankäyttösektorilla. Suunnitelmassa mainittujen lisätoimien tavoiteltu ilmastonettovaikutus on vähintään 3 miljoonaa tonnia CO_2-ekvivalenttia vuoteen 2035 mennessä. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma edistää osaltaan Suomen tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä ja pitää sisällään hallitussuunnitelman mukaisesti maatalouden 29 prosentin päästövähennystavoitteet 2019 tasosta vuoteen 2035 mennessä.

Yleiset kommentit

Pidämme maankäyttösektoria koskeva ilmastosuunnitelmaa erittäin tärkeänä. Erityisen tärkeää maankäytön kokonaisvaltaisen hallinnan kehittäminen on nyt kun tieto Suomen kokonaisnielun kehityksestä vuonna 2021 on ainakin ennakkotietojen valossa epävarma. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on laaja kokonaisuus ja pääosin tuemme ilmastosuunnitelmassa ehdotettuja toimia. Erityisen tärkeänä pidämme tietopohjan lisäämistä erilaisten maankäytön muotojen hiilensidontavaikutuksista. Tämä vaatii runsaasti lisää tutkimusta sekä koko EU:n tasolla että paikallisesti. Tuemme suunnitelmassa esitettyä tutkimuspanoksen kasvattamisen lisäämistä ja kehotamme jopa harkitsemaan tutkimuspanosten kasvattamista esitetystä.

Erityisen tärkeänä kokonaisuuden kannalta pidämme suunnitelman esitystä edistää hiilensidonnan ja varastoinnin markkinoita. Taloudellisten kannusteiden luominen hiilensidontaan maankäyttö- ja maataloussektoreilla edistäisi paitsi hiilensidontaa myös sektorin toimijoiden hyvinvointia. Toinen kokonaisuuden kannalta keskeinen seikka, jonka rooli osana maankäyttösuunnitelmaa tulisi olla vahvempi, on kestävään ruuantuotantoon liittyvien teknologioiden kasvattaminen ja tukeminen. Alla olemme nostaneet esille yksityiskohtaisemmin muutamia potentiaalisia ilmastotoimia, joiden päästövähennys- ja nielupotentiaalia tulisi mielestämme arvioida tarkemmin.

Toimenpidekohtaiset kommentit

<u>Turvepeltojen ilmastokestävä käyttö</u>

Suunnitelmassa moni mainittu toimi on äärimmäisen keskeinen turvemaiden päästöjen vähentämisessä. Erityisesti huonotuottoisten turvepeltojen ja suonpohjien muuttaminen kosteikoiksi Peltopankki-rahaston avulla on toimena perusteltu. Rahaston toimesta maanomistajalle korvattaisi toteutetun hiilen varastointi maaperään. Toimien ilmastohyöty on korkea ottaen huomioon peltojen pinta-alan sekä toimenpiteiden korkean ilmastovaikutuksen. Mielestämme tätä ajatusmallia tulisi pyrkiä laajentamaan maa- ja metsätalouteen niin, että maanomistajalle kompensoidaan aktiivisista toimenpiteistä aiheutunut hiilen varastoinnin kasvu.

<u>Hiilensidonnan ja -varastoinnin sekä päästöjen vähentämisen markkinat sekä kannustimet</u>

Maankäyttösektorin hiilimarkkinoiden edistäminen on mielestämme yksi suunnitelman tärkeimmistä toimista. Hiilensidonnan mittaamiseen ja mallinnukseen liittyy vielä epävarmuuksia, joskin viimeaikainen teknologian ja menetelmien kehitys on ollut nopeaa. Nielumarkkinoiden luominen edistäisi hiilensidontaa sekä loisi tarvittavia taloudellisia kannusteita maanomistajille. Hiilimarkkinoiden kehittämisessä yhteistyö EU:n meneillään olevien aloitteiden kanssa on keskeistä. Suomella on vahvaa osaamista metsäinventoinnista ja metsän mittaamisesta ja tätä tulisi pyrkiä hyödyntämään myös kehitettäessä EU:n laajuisia hiilimarkkinoita. Mielestämme Suomella olisi tässä erinomainen mahdollisuus vaikuttaa tulossa oleviin EU-laajuisiin hiilimarkkinoihin olemalla proaktiivinen kansallisen hiilimarkkinan pilotoinnissa. On tärkeää, että hiilen sidontaa ja varastointia koskevat standardit määritetään kansainvälisten vaatimusten mukaisesti. Lisäksi pidämme erittäin tärkeänä, että kannusteita hiilinielujen kasvattamiseen myös

yksityismetsien osalta vahvistettaisiin osana suunnitelmaa. Olisikin tärkeää, että suomalaisia metsänomistajia kannustetaan hiilensidontaan, esimerkiksi vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden kautta.

Hiilivarastot pitkäikäisissä puutuotteissa ja -rakenteissa

Puutuotteiden hiilinieluun on laskettu suunnitelmassa mukaan puunjalostuksen tuotteet (sahatavara ja puulevyt), paperituotteet sekä vientituotteet. MISU:ssa esitetyn arvion mukaan puutuotteiden hiilinielu olisi vuodessa noin 3,6 miljoona tonnia CO_2-ekv 2035 mennessä. On huomattava, että puurakentaminen ja puupohjaisten rakennusmateriaalien käyttö on hiilivarastona pitkäikäisempi kuin esimerkiksi paperi- tai kartonkituotteiden. Puurakentamiseen sitoutuneen hiilen lisäksi on tärkeä ottaa huomioon puun käytön substituutiovaikutus suhteessa huomattavasti enemmän hiilipäästöjä aiheuttaviin rakennusmateriaaleihin. Mielestämme on tärkeää, että Suomi osallistuu myös EU-tasolla aktiivisesti hiilen sidonnan markkinoiden kehittämiseen.

Kasvihuonekaasuinventaarion ja seurantajärjestelmän kehittäminen (Hiilestä kiinni -tieto-ohjelma)

Pidämme Hiilestä kiinni –tieto-ohjelmaa erittäin tarpeellisena avauksena. Metsien nettohiilensidonnan seurantajärjestelmä luo metsänomistajille mahdollisuuden seurata omien metsiensä positiivisia ilmastovaikutuksia ja hiilinielujen kehittymistä. Tietojen tarkkuus ja todentamisen helppous luo myös osallistumismahdollisuuksia hiilimarkkinoille. Aluepohjaisen jatkuvan seurannan saaminen valtakunnallisesti yhtenäiseksi ja viralliseksi, selkiyttää markkinoiden pelisääntöjä. Se helpottaa toimijoita ja parantaa luotettavuutta. Koko maankäyttösektorin tulee panostaa jatkuvan toiminnan aluepohjaiseen tarkasteluun seurantajärjestelmiä kehitettäessä.

Helsingissä 18.10.2022,

Tuuli Kaskinen
Toimitusjohtaja, Climate Leadership Coalition
+358505149752